

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року №384
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України
від 05 червня 2013 року №683)

Форма № Н – 3.04

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

Кафедра Транспортних систем і логістики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«СПЕЦІАЛЬНІ МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОРОЖНЬОГО
РУХУ»**

спеціальності 8.07010104 – «Організація і регулювання дорожнього руху»

інститут, факультет, відділення *Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова, факультет - менеджменту*

Харків
ХНУМГ
2014 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«Спеціальні методи організації дорожнього руху»** для студентів за спеціальністю 8.07010104 – «Організація і регулювання дорожнього руху».

Розробник: Є. І. Куш, доцент каф. ТСЛ, к.т.н., доц.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Транспортних систем і логістики.

Протокол №1 від «29» серпня 2012 року.

Завідувач кафедри В. К. Доля

Схвалено науково-методичною радою факультету менеджменту.

Протокол № 9 від «26» березня 2013 року.

Голова І. М. Писаревський

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0701 - Транспорт і транспортна інфраструктура	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.070101 - Транспортні технології (за видами транспорту)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): Організація і регулювання дорожнього руху	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		5-й	6-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання - немає		Семестр:	
Загальна кількість годин - 108		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 54 самостійної роботи студента - 54	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		36 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	8 год.
		Лабораторні	
		немає	немає.
		Самостійна робота	
		54 год.	92 год.
		Індивідуальні завдання: 32 год.	
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 1

для заочної форми навчання - 0,17

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - формування знань та умінь з підвищення безпеки дорожнього руху із застосуванням спеціальних методів організації дорожнього руху, використовуючи державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи та типові рішення інженерно-планувальних і організаційних заходів

у процесі експлуатації автомобільних доріг загального користування, вулиць залізничних переїздів, за допомогою методик, наведених у фаховій літературі, підвищувати рівень безпеки дорожнього руху

Завдання - навчити студентів використовувати в теорії і на практиці спеціальні методи організації дорожнього руху для підвищення безпеки руху в містах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- 1) Склад, зміст, порядок розроблення розділу „Вулично-дорожня мережа і організація дорожнього руху” в комплексних схемах транспорту міст
- 2) Зміст проектних робіт з організації дорожнього руху в містах;
- 3) Методи організації і регулювання транспорту у процесі руху
- 4) Методи організації і регулювання пішохідного руху;
- 5) Принципи застосування зональних обмежень руху транспортних засобів;
- 6) Методи проектування зон заспокоєного руху.
- 7) Організаційні заходи для оптимального використання стоянок
- 8) Принципи тимчасового або тривалого „заспокоєння” визначених міських зон.
- 9) Принципи утворення зон заспокоєного руху у центральних частинах міст
- 10) Способи формування зони заспокоєного руху.

вміти:

1) Використовуючи закони України, державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи та типові рішення інженерно-планувальних і організаційних заходів у процесі експлуатації автомобільних доріг загального користування, вулиць залізничних переїздів, за допомогою методик, наведених у фаховій літературі, підвищувати рівень безпеки дорожнього руху.

2) Використовуючи державні стандарти, відомчі стандарти та нормативні документи в процесі експлуатації технічних засобів організації дорожнього

руху на автомобільних дорогах загального користування, вулицях, залізничних переїздах, за допомогою методик наведених у фаховій літературі, підвищувати рівень безпеки дорожнього руху.

3) Використовуючи державні будівельні норми, відомчі стандарти та нормативні документи в процесі експлуатації ліній міського пасажирського транспорту, за допомогою методик наведених у фаховій літературі, підвищувати рівень безпеки дорожнього руху.

4) Використовуючи закони України, державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи та типові рішення інженерно-планувальних і організаційних заходів у процесі експлуатації вулиць, за допомогою методик, наведених у фаховій літературі, підвищувати рівень безпеки дорожнього руху.

5) Використовуючи державні стандарти, відомчі стандарти та нормативні документи в процесі експлуатації технічних засобів організації дорожнього руху на вулицях, за допомогою методик наведених у фаховій літературі, підвищувати рівень безпеки дорожнього руху.

6) Використовуючи державні будівельні норми, відомчі стандарти та нормативні документи в процесі експлуатації ліній міського пасажирського транспорту, за допомогою методик наведених у фаховій літературі, підвищувати рівень безпеки дорожнього руху.

7) Використовуючи закони України, державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи та типові рішення інженерно-планувальних і організаційних заходів у процесі експлуатації автомобільних доріг загального користування, вулиць та залізничних переїздів, утримувати безпечному для руху стані.

8) Використовуючи закони України, державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи та типові рішення інженерно-планувальних і організаційних заходів підтримувати високий рівень безпеки дорожнього руху в осінньо-зимовий період.

9) Використовуючи закони України, державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи та типові рішення інженерно-планувальних і організаційних заходів у процесі експлуатації міжміського пасажирського сполучення, забезпечувати безпеку дорожнього руху в місцях посадки-висадки пасажирів, на майданчиках відпочинку, видових майданчиків, на стоянках пасажирського транспорту, а також на автовокзалах і автостанціях.

10) Використовуючи закони України, державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи та типові рішення інженерно-планувальних і організаційних заходів у процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг загального користування та вулиць, забезпечувати ефективне використання маркування та фарбування для забезпечення безпеки дорожнього руху.

11) Використовуючи державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи в процесі обстеження ділянок автомобільних доріг загального користування, залізничних переїздів та вулиць населених пунктів провести розслідування причини скоєння ДТП з метою підвищення безпеки дорожнього руху.

12) Використовуючи державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи в процесі аналізу скоєння ДТП, за допомогою методик наведених у фаховій літературі, формувати заходи щодо підвищення безпеки дорожнього руху та ліквідації місць концентрації ДТП на автомобільних дорогах загального користування, залізничних переїздах та вулицях населених пунктів.

13) Використовуючи державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи в процесі аналізу статистики ДТП, за допомогою методик наведених у фаховій літературі, формувати вимоги до автомобільних доріг загального користування, залізничних переїздів, вулиць населених пунктів та автотранспортних підприємств з безпеки дорожнього руху.

14) Використовуючи державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи в процесі контролю приписів ДАІ і записів, призначених при комісійних обстеженнях автомобільних доріг загального користування, залізничних переїздів та вулиць населених пунктів, покращувати утримання доріг та вулично-дорожніх мереж з метою забезпечення безпеки дорожнього руху.

15) Використовуючи державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи в процесі обстежень контролювати перевезення автомобільним транспортом небезпечних, великогабаритних та великовагових вантажів із забезпечення їх високого рівня безпеки руху.

16) Використовуючи державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи здійснювати контроль роботи служб безпеки руху і охорони праці в автотранспортних підприємствах з метою зменшення аварійності в цілому та зниження тяжкості ДТП

17) Використовуючи державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи та типові рішення у процесі виявлення місць концентрації ДТП на автомобільних дорогах загального користування, вулицях населених пунктів, залізничних переїздах, забезпечувати якісний аналіз умов скоєння ДТП та формування інженерно-планувальних та організаційних заходів з метою забезпечення високого рівня безпеки руху.

18) Використовуючи державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи та типові рішення у процесі реалізації заходів щодо ліквідації місць концентрації ДТП, за допомогою певних методик, забезпечувати високий рівень виконання проектних рішень для забезпечення безпеки дорожнього руху.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.1 Методи формування центральної частини міста в організації дорожнього руху. (1 кредит / 36 годин)

Тема 1. Склад, зміст, порядок розроблення розділу „Вулично-дорожня мережа і організація дорожнього руху” в комплексних схемах транспорту міст.

Порядок розроблення розділу „Вулично-дорожня мережа і організація дорожнього руху”.

Тема 2. Зміст проектних робіт з організації дорожнього руху в містах.

Проектні роботи з організації дорожнього руху.

Тема 3. Організація і регулювання транспорту у процесі руху.

Методи організації і регулювання дорожнього руху.

Змістовний модуль 1.2 Методи проектування зон пішохідного і заспокоєного руху (1 кредит / 36 годин).

Тема 4. Організація і регулювання пішохідного руху.

Основні методи організації і регулювання пішохідного руху.

Тема 5. Застосування зональних обмежень руху транспортних засобів.

Визначення і проектування зональних обмежень руху транспорту.

Тема 6. Методи проектування зон заспокоєного руху. Організаційні заходи для оптимального використання стоянок.

Методи проектування зон заспокоєного руху.

Змістовний модуль 1.3 Методи проектування зон заспокоєного руху в центральній частині міст: внутрішні і зовнішні (1 кредит / 36 годин).

Тема 7. Тимчасове або тривале „заспокоєння” визначених міських зон..

Заспокоєння визначених міських зон.

Тема 8. Утворення зон заспокоєного руху у центральних частинах міст.

Основні засади утворення зон заспокоєного руху у центральних частинах міст

Тема 9. Способи формування зони заспокоєного руху.

Формування зони заспокоєного руху.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.1 Методи формування центральної частини міста в організації дорожнього руху												
Тема 1. Склад, зміст, порядок розроблення розділу „Вулично-дорожня мережа і організація дорожнього руху” в комплексних схемах транспорту міст	12	4	2		2	4	12	1	1		2	8
Тема 2. Зміст проектних робіт з організації дорожнього руху в містах	12	4	2		2	4	12	1	1		2	8
Тема 3. Організація і регулювання транспорту у процесі руху	12	4	2		2	4	12	1	1		2	8

Продовження табл.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Разом за змістовим модулем 1	36	12	6		6	12	36	3	3		6	24
Змістовий модуль 1.2 Методи проектування зон пішохідного і заспокоєного руху												
Тема 1. Організація і регулювання пішохідного руху	12	4	4		2	4	12	1	1		2	8
Тема 2. Застосування зональних обмежень руху транспортних засобів	12	4	0		2	4	12	1	1		2	8
Тема 3. Методи проектування зон заспокоєного руху. Організаційні заходи для оптимального використання стоянок	12	4	2		2	4	12	1	1		2	10
Разом за змістовим модулем 2	36	12	6		6	12	36	3	3		6	26
Змістовий модуль 1.3 Методи проектування зон заспокоєного руху в центральній частині міст: внутрішні і зовнішні												
Тема 1 Тимчасове або тривале „заспокоєння” визначених міських зон	12	4	4		2	4	12	1	1		2	8
Тема 2 Утворення зон заспокоєного руху у центральних частинах міст	12	4	0		2	4	12	0,5	0,5		2	8
Тема 3 Способи формування зони заспокоєного руху	12	4	2		2	4	12	0,5	0,5		2	8
Разом за змістовим модулем 3	36	12	6		6	12	36	2	2		6	24
Усього годин	108	36	18		18	36	108	8	8		18	74

5. Теми семінарських занять

(не передбачені навчальним планом)

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розрахунок світлофорного циклу регулювання	2
2	Координоване регулювання рухом	2
3	Розрахунок затримок руху на перехрестях зі світлофорним регулюванням руху	2
4	Адаптивне регулювання рухом на ізольованому перехресті	4
5	Розрахунок трьохфазного циклу регулювання з окремою пішохідною фазою	2
6	Технічні засоби керування рухом в особливих умовах	4
7	Організація і керування рухом на залізничних переїздах	2

7. Теми лабораторних занять

(не передбачені навчальним планом)

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Склад, зміст, порядок розроблення розділу „Вулично-дорожня мережа і організація дорожнього руху” в комплексних схемах транспорту міст	4	8
2	Зміст проектних робіт з організації дорожнього руху в містах	4	8
3	Організація і регулювання транспорту у процесі руху	4	8
4	Організація і регулювання пішохідного руху	4	8
5	Застосування зональних обмежень руху транспортних засобів	4	8
6	Організація і регулювання транспорту у процесі руху	4	10
7	Організація і регулювання пішохідного руху	4	8
8	Застосування зональних обмежень руху транспортних засобів	4	8
9	Методи проектування зон заспокоєного руху. Організаційні заходи для оптимального використання стоянок	4	8
	Разом	36	74

9. Індивідуальні завдання

За навчальним планом для студентів спеціальності "Організація і регулювання дорожнього руху" передбачено одна розрахунково-графічна робота у 9 семестрі. Вихідні данні для розрахунково-графічної роботи

отримуються згідно з варіантами. Варіант вибирається в залежності від останньої і передостанньої цифри студентського квитка.

Завдання для виконання розрахунково-графічної роботи студент отримує з початку семестру на практичному занятті. Виконану роботу студент повинен здати для перевірки на кафедрі (викладачу) під час сесії до проведення екзамену з дисципліни. До екзамену допускаються лише студенти, що виконали та захистили роботу на позитивну оцінку.

Розподіл часу самостійної роботи для виконання розрахунково-графічної роботи

Назва етапів роботи	Обсяг РГР, год.	Відсоток виконання
1. Розроблення розділу „Вулично-дорожня мережа і організація дорожнього руху”	4	25
2. Організація і регулювання транспорту у процесі руху	4	25
3. Застосування зональних обмежень руху транспортних засобів.	4	25
4. Проектування зон заспокоєного руху в центральній частині міст.	4	23
5. Висновки	2	2
Всього:	18	100

10. Методи навчання

Навчальна лекція – це систематизований виклад певних наукових або науково – методичних відомостей, ілюстрований при необхідності засобами наочності або демонстрацією дослідів.

Лекція є одним з основних видів навчальних занять у вищій школі. Призначенням лекції є формування у студентів фундаментальних знань з певної наукової галузі, а також визначає основний зміст і характер усіх інших навчальних занять та самостійної роботи студентів з відповідної дисципліни.

Практичне заняття – це навчальне заняття, під час якого студенти знайомляться з принципом дії та устроєм реальних об’єктів, виконують за певними методиками вирішення типових задач, пов’язаних з їх подальшою професійною діяльністю. Метою виконання практичних занять є закріплення та подальше поглиблення теоретичних знань студента і набуття практичних умінь, що визначені освітньо-професійною програмою наряду підготовки. Практичні заняття проводяться в аудиторіях із використанням методичної, інформаційно-довідкової та нормативно-правової документації, технічних засобів навчання

(демонстраційних установок, інформаційних планшетів, мультимедійного устаткування та інше) під керівництвом викладача.

Самостійна робота студента є основним способом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять.

Мета виконання самостійної роботи – поглиблення, узагальнення і закріплення теоретичних знань і практичних умінь студентів з дисципліни «Міжнародні перевезення» шляхом вироблення вміння самостійної роботи з навчальною і фаховою науково - технічною літературою.

Самостійна робота студентів здійснюється у формі: підготовки до лекцій і практичних занять, виконання контрольної роботи для студентів заочного навчання.

11. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі методи контролю знань:

- поточне тестування після вивчення кожного змістового модуля;
- оцінка за індивідуальну самостійну роботу;
- підсумковий залік.

Для оцінювання знань використовують стобальну шкалу оцінювання ECTS.

Згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів отримані оцінки можуть бути переведені в чотирибальну національну шкалу.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2			Змістовий модуль № 3			40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
7	7	7	7	7	7	6	6	6		

T1, T2 ... 9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
1	2	3	4
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

1	2	3	4
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Спеціальні методи організації дорожнього руху» (для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальностей 7.07010104, 8.07010104 «Організація і регулювання дорожнього руху») / Укл. Куш Є.І. Харків: ХНАМГ, 2012. 32.

2. Методичні вказівки до розрахунково-графічної роботи з дисципліни «Спеціальні методи організації дорожнього руху» (для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальностей 7.07010104, 8.07010104 «Організація і регулювання дорожнього руху») / Укл. Куш Є.І. Харків: ХНАМГ, 2012. 30 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Васильев А. П. Эксплуатация автомобильных дорог : в 2 т. — Т. 1 : учебник для студ. высш. учеб. заведений / А. П. Васильев. — М.: Издательский центр «Академия», 2010. - 320 с.

2. Управление движением транспортных средств / Н. О. Брайловский, Б. И. Грановский . - М. : Транспорт, 1975. - 112 с.

3. Состояние дорог и безопасность движения автомобилей в сложных дорожных условиях. Васильев А.П. М., "Транспорт", 1976, 224 с.

4. Коноплянко В.И. Информация в дорожном движении. - М.: МАДИ, 1987. - 65 с.

5. Клинковштейн Г.И., Сытник В.Н., Смирнов С.И., Зырянов В.В., Рузский А.В., Шемякин И.В., Методы оценки качества дорожного движения. Учебное пособие / МАДИ. - М., 1987. - 77 с.

6. Хомяк Я.В., Гончаренко Ф.П., Копилевич С.Л. Инженерное оборудование автомобильных дорог. - М.: Транспорт, 1990. - 232 с.

Допоміжна

1. Закон України про дорожній рух.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://gortransport.kharkov.ua/>

2. <http://ru.wikipedia.org>

3. <http://eprints.kname.edu.ua/>

Навчальне видання

Робоча програма навчальної дисципліни
«Спеціальні методи організації дорожнього руху»

спеціальності 8.07010104 – «Організація і регулювання дорожнього руху»

Розробник: **КУШ Євген Іванович**

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2013, поз. 549 б

Підп. до друку 4.06.2013 р.

Друк на ризографі

Тираж 1 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 0,2

Зам. № 9558

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4705 від 28.03.2014 р.